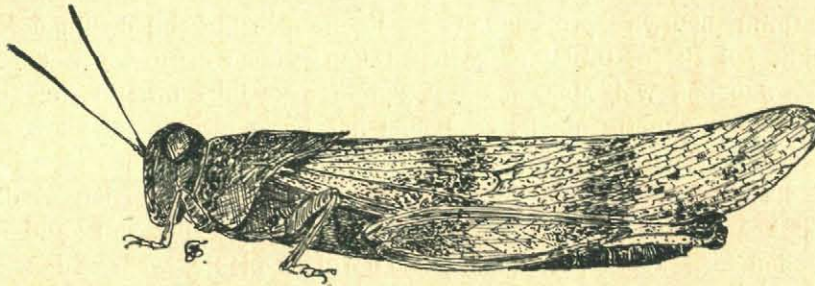

DE BLAUWE SPRINKHAAN.

OP zonnige Septemberdagen krioelen de dorre zandhellingen van sprinkhaantjes van allerlei soort. Als ze zich stil hielden, zou je ze nooit merken, want ze verheugen zich allemaal in 't bezit van bewonderenswaardige schutkleuren, waar ze opperbest van profiteeren. Tegelijkertijd echter is het noodig, dat de mannetjes de wijfjes lokken en zoo zitten dan de kleine Gomphocerosjes uit den treuren te fiedelen en verricht Oedipoda van tijd tot tijd zijn ratelvlucht.

Deze Oedipoda coerulescens, we zouden hem blauwvleugel-sprinkhaan of kortweg blauwe sprinkhaan kunnen noemen, trekt wel 't meest de aandacht van de wandelaars. Je kuiert langs de zonnige helling en hoort dan opeens een geratel als van een miniatuur vliegmaschine en werkelijk strijkt daar een kleine eendekker langs den grond met het achterstuk van zijn vliegvlakken prachtig blauw. Ratelend zwiert hij voort, misschien een paar meter hoog, een tiental meters

De Blauwe Sprinkhaan in schuilstand. (3 × vergroot).

ver, om dan neer te strijken en opeens is hij verdwenen. Indien ge echter de plek, waar hij verdween, goed in 't oog houdt, zachtjes nader treedt en dan iederen vierkanten duim afzoekt, kan het niet uitblijven, of ge ziet hem zitten, een dor houtje gelijk, dat door den fellen zonnebrand half is verkoold.

Hij heeft u zelf ook al lang gezien en zit nu op sprong. Zie, hoe hij zijn lange dijen achterwaarts heeft gestrekt, vlak langs den vleugel heen en zijn scheen houdt hij er tegen aan gebogen, stijf als een lemmet in een knipmes, alleen het witte bovenstukje bij 't zwarte gewricht is nog even zichtbaar, juist passend tegen een stuk van de dij, dat ook wit is. Maar door zwarte spikkels is er alweer voor gezorgd, dat het witte brok niet al te veel schreeuwt.

Zie nu, hoe dat dier precies harmonieert met de dorre helling, schaars begroeid met rendiermos en met het donkere gewei-mos Cornicularia. Hij heeft alle reden, om zich daar rustig te gevoelen en 't is de vraag, of zijn aartsvijand, de grauwe klauwier, hem wel bespeuren zou, indien die in de doornstruik vlak bij op den uitkijk zat. Intusschen moet men dien klauwier ook niet al te gering schatten, want dat hij menigmaal zijn sprinkhaantje verschalkt, leert de ervaring.

Wanneer we dezen blauwen sprinkhaan in rust met het vergrootglas bekijken, dan herinneren kleur en teekening zeer sterk aan den vogel, die met hem deze dorre terreinen bewoont en ook uren lang doodstil op den grond kan zitten, de nachtzwaluw of geitenmelker.

In de laatste jaren wordt de beteekenis van de schutkleuren en nabootsingsverschijnselen aan een nieuw en scherp onderzoek onderworpen. Men is tot het besef gekomen, dat in deze vroeger veel gefabeld en overdreven is. Onze landgenoot, de heer M. C. Piepers heeft in zijn *Mimicry, Selection, Darwinismus* daar nog al scherp op gewezen en de zaak is nog lang niet uitgevochten, zal ook nog zoo spoedig niet uitgevochten zijn, want daar komt heel wat bij kijken. Ik voor mij verzuim nooit, feiten pro en contra te verzamelen, zoodra de gelegenheid zich voordoet en heb daarvoor al heel wat mimicry-beesten het leven zuur gemaakt, ook onzen sprinkhaan, altijd de vragen stellend: voelt het dier zich veilig door zijn teekening of houding, zoekt hij expres een gunstige omgeving op? De vragen: weet hij wat hij doet en hoe is het dier zoo geworden, komen in de tweede plaats.

Wel, mijn blauwe sprinkhanen — ik heb ze hier bij dozijnen — bleven onbeweeglijk stil zitten, totdat ik ze haast kon grijpen en met een vluggen slag kreeg ik ze dan ook wel. Maar meestal zwierden ze juist op tijd weg en streken weer neer op een gunstig plekje, trouwens het heele terrein was zoowat gunstig. Er groeiden echter partijtjes duindoorn, kruipwilg en duinroosjes en nu gebeurde het heel dikwijls — bij zes verschillende dieren van de dertien — dat ze na vier of vijf keeren terecht gekomen te zijn in een omgeving van zand met mos, den volgenden keer koers zetten naar zoo'n ruiger plekje, waar ze dan, zoo gauw ze konden, tusschen de takjes en onder de bladeren weg kropen.

Dat lijkt nu heel interessant. 't Is of het dier redeneerde, dat zijn vervolger blijkbaar veel te goed uitkijkt en keer op keer zijn vermomming doorgrondt en dat het daarom op een andere manier gaat probeeren, om in veiligheid te komen. Intusschen is ook een eenvoudiger opvatting van de zaak denkbaar n.l. de zaak te beschouwen als een geval van kansrekening. Er zijn schutkleurterreinen en ruigteplekjes, zooveel van deze en zooveel van gene en wanneer nu het insect in zijn angst doelloos rondvliegt en neerstrijkt zoodra hij uitgeput raakt, bestaan er altijd bepaalde kansen, dat hij terecht komt op de eene of de andere plek. Het wordt een geval van uittellen en wanneer velen onzer dit nu gaan doen en wij tot overeenstemmende uitkomsten komen, kunnen wij het wagen, eens een meening uit te spreken. De blauwe sprinkhaan is voor dergelijke onderzoeken uitermate geschikt.

JAC. P. TH.

